

AGENTSCHAP ZORG & GEZONDHEID

VAC Virginie Loveling
Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 55
9000 GENT
T 09 276 13 80
F 09 276 13 85
www.zorg-en-gezondheid.be

Aan de Secretaris van de PMVC
PAC Het Zuid
W. Wilsonplein 2
9000 GENT

Contactpersoon
Tim De Winter

E-mail
tim.dewinter@zorg-en-gezondheid.be

Telefoon
09 276 13 72

Ons kenmerk
VI20141128td072

Uw kenmerk
M03/44021/1604/1/A/1

Datum
28 november 2014

BETREFT: NV BEE POWER GENT
9042 GENT (Desteldonk) – Kennedylaan 29a

Wij hebben op 21 november 2014 de aanvraag ontvangen waarbij de NV BEE POWER GENT de vergunning vraagt voor een nieuwe elektriciteitscentrale.

Ons advies werd laattijdig gevraagd. De reden daarvoor is dat OVAM tijdens de vergunningsprocedure van mening was dat ook rubriek 2.4.2.a moet worden aangevraagd. Dit is de enige rubriek in dit dossier die in de indelingslijst van Vlarem I een 'G' draagt. Met dit advies wordt uiteraard niet enkel een beoordeling gemaakt van de gezondheidsaspecten van de gevraagde te adviseren rubriek, maar van het hele project; zoals dit tevens gebeurde bij de bespreking en becommentariëring van het MER.

De activiteiten waarvoor wij advies verlenen vallen onder de volgende rubriek van de Vlarem I-indelingslijst: **Rubriek 2.4.2.a:** De verwijdering of nuttige toepassing van afvalstoffen in afvalverbrandings- of afvalmeeverbrandingsinstallaties voor niet-gevaarlijke afvalstoffen, met een capaciteit van meer dan 3 ton per uur. Er wordt een verwerkingscapaciteit gevraagd van 152 ton per uur.

Belgian Eco Energy wenst met deze aanvraag in de Gentse Kanaalzone een nieuwe elektriciteitscentrale te bouwen met een thermisch vermogen in de grootteorde van 460-580 MW_{th}, en een overeenkomstig elektrisch vermogen in de grootteorde van 200-250 MW_e. Het nettorendement van de centrale zal 41% bedragen. Als brandstof zal biomassa en biomassa-afval gebruikt worden in de vorm van houtpellets, houtchips en houtstof. De hoofdinstallaties van de centrale zijn een ketelinstallatie (type wervelbedoven), een stoomturbine en generatorinstallatie, en een rookgasreiniginginstallatie. De aanvoer van de biomassa en het biomassa-afval zal voornamelijk gebeuren via schepen en gelost worden in een grote opslaghal. Er zal op jaarbasis tussen de 800 000 en 1 200 000 ton verbrand worden.

Het project is MER-plichting als 'thermische centrales en andere verbrandingsinstallaties met een warmtevermogen van ten minste 300 megawatt'. Het MER dient als basis van deze milieuvergunningsaanvraag.

Bij de advisering inzake het verlenen van een vergunning aan de nv BEE POWER GENT worden volgende gezondheidsaspecten beoordeeld:

1) **Omgevingsaspecten:**

- **LIGGING VAN HET BEDRIJF:** gelegen in industriegebied, in een gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven. De site is gesitueerd op een deel van het bedrijf Ghent Coal Terminal (GCT). Op de terreinen van GCT zal tevens een (deel van de) opslag plaatsvinden van de grondstoffen. De dichtstbijzijnde woonkern is die van Desteldonk, op ongeveer 900 meter ten zuidoosten van de inrichting. De andere meest nabije woonkernen zijn Doornzele (1,5 km N), Kerkbrugge (2,5 km W), Oostakker (2,9 km Z) en Wippelgem (3,2 km NW). Er bevinden zich geen kwetsbare groepen binnen een straal van 3 km rond de inrichting. De eerste individuele woningen bevinden zich enerzijds aan de Desteldonkstraat ten oosten van de inrichting, en anderzijds aan de overkant van het kanaal Gent-Terneuzen. In beide gevallen bedraagt de afstand tot de site meer dan 100 meter.
- Klachten: niet van toepassing, het gaat om een nieuw te bouwen inrichting.
- Bezwaren tijdens het openbaar onderzoek: tijdens het openbaar onderzoek zijn 36 bezwaren ingediend. Over de inhoud van de bezwaren kon de stad Gent geen info geven.
- **GEGRONDHEID VAN KLACHTEN EN BEZWAREN:** gezien de onbekendheid van inhoud van de bezwaren kan hierover geen beoordeling gemaakt worden; dit wordt overgelaten aan de provinciale milieudeskundige bij de opmaak van het algemeen advies.

2) **Relevante gezondheidsbedreigende factoren:**

Voor de laattijdige vraag om advies wordt gefocust op het meest relevante gezondheidkundige aspect, namelijk de emissies die afkomstig zijn van de installatie. Meer bepaald wordt geduid op het aspect fijn stof: zowel de PM_{10} -fractie als de $PM_{2,5}$ -fractie.

Zoals ondertussen voldoende gekend zijn zowel PM_{10} als $PM_{2,5}$ belangrijke gezondheidsparameters, en heeft de blootstelling aan deze fijnstoffracties op leefomgevingsniveau duidelijk effecten. Beschreven effecten in de literatuur zijn o.a. respiratoire- en hartproblemen, het is een trigger voor het ontstaan of erger worden van astma, de stof speelt een rol in de ontwikkeling van longkanker, en de blootstelling aan fijn stof in het algemeen leidt tot vroegtijdige sterfte en een hogere mortaliteit.

In het MER wordt zowel de huidige achtergrondconcentratie van PM_{10} als de bijdrage van het project getoetst aan de Vlaamse norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. In de discipline 'Mens' wordt tevens een aftoetsing uitgevoerd op de WHO-norm, die $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ bedraagt. De huidige achtergrondconcentratie bedraagt momenteel $33 \mu\text{g}/\text{m}^3$, wat weliswaar lager is dan de Vlaamse norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ maar wat nu al significant hoger is dan de gezondheidsrichtwaarde van de WHO.

Er kan dus geconcludeerd worden dat – op gezondheidsvlak – voor de Gentse Kanaalzone momenteel 'het potje vol is' met PM_{10} . Ook al zou de bijdrage van dit project aan de huidige concentratie gering zijn (slechts $0,07 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in de worst-case-berekeningen), blijft het een onomstotelijk gegeven dat het geplande project in een industriële hotspot wordt ingepland, die momenteel reeds te maken heeft met een niet te onderschatten gezondheidsimpact.

De daggrenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ voor PM_{10} mag niet meer dan 35 keer per kalenderjaar overschreden worden. In het VMM-meetpunt in Evergem wordt de daggrenswaarde sinds 2005 jaarlijks meer dan 35 keer overschreden. Voor de overige meetposten in de omgeving (Sint-Kruis-Winkel en Destelbergen) fluctueert dit tussen de 37 keer en 17 keer per jaar. Dit duidt aan dat – zeker voor de meetpost van Evergem – er momenteel al een zware gezondheidslast op de bevolking ligt.

De Vlaamse norm voor $PM_{2,5}$ bedraagt $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. De WHO heeft voor $PM_{2,5}$ een richtwaarde vastgelegd van maximaal gemiddeld $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ per jaar en maximaal $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ als daggemiddelde. In de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit 2008/50/EG is ook een streefwaarde en een grenswaarde opgenomen voor $PM_{2,5}$: de streefwaarde is $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ en diende tegen 1 januari 2010 gehaald te

worden, de grenswaarde bedraagt 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per kalenderjaar, te halen tegen 2015 en 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ per kalenderjaar te halen vanaf 1 januari 2020. Het huidige jaargemiddelde $\text{PM}_{2,5}$ bedraagt 21 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De huidige achtergrondconcentratie is momenteel dus bijna even hoog als de 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ -norm die in de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit wordt vooropgesteld – en die in 2020 strenger wordt -, en is momenteel al meer dan dubbel zo hoog dan de maximaal gemiddelde gezondheidsrichtwaarde van de WHO.

Merk trouwens ook op dat luchtverontreiniging in het algemeen ('outdoor air pollution') door het IARC is ingedeeld in groep 1A, en dus geclassificeerd is als 'bewezen kankerverwekkend voor de mens'. Eén van de belangrijkste precursoren in deze algemene luchtverontreinigingsproblematiek is het fijn stof (PM_{10} en $\text{PM}_{2,5}$), waarbij PM_{10} op zich ook is ingedeeld in groep 1A.

De Europese Richtlijn 2008/50/EG legt trouwens ook vast dat de lidstaten plannen en maatregelen moeten opstellen als er grenswaarden overschreven worden. Rekening houdend met de reeds aanwezige overschrijdingen moet het Vlaamse Gewest voor de Gentse Kanaalzone een plan met maatregelen opmaken voor PM_{10} en overmaken aan de Europese Commissie. In februari dit jaar werd België door de Europese Commissie nog op de vingers getikt wegens het falende fijnstofbeleid.

Zoals ook in het MER aangegeven, kan de impact van dit project getoetst worden aan wettelijke normen, maar ook aan –wetenschappelijk gefundeerde – gezondheidsrichtwaarden. De insteek voor dit advies vanuit ons agentschap is gestoeld op dit laatste argument. In een reeds zwaar belaste omgeving zoals de Gentse Kanaalzone kan de toetsing aan gezondheids-normen niet over het hoofd gezien worden. Het voorliggende project heeft een niet te verwaarlozen impact op het totale emissielandschap.

Ook de begrippen en grens- of richtwaarden moeten in deze argumentatie in het achterhoofd gehouden worden. Er zijn niet enkel de Europese Richtlijnen en de daaropvolgende aanmaningen die een dwingend argument zijn: niet voor niets is de 'zone Gent' in Vlare II genoemd als "speciale beschermingszone". In een 'zone waarin de te verwachten toename van de verontreiniging ten gevolge van stedelijke en industriële ontwikkelingen moet worden beperkt of voorkomen' (definitie conform Vlare II) lijkt het dan ook zeer contradictorisch dat een dergelijk project een bijkomende gezondheidslast mag leggen op de omgeving.

In het 'actieplan fijn stof in industriële hotspotzones', in het kader van het Vlaams stofplan, maakt de Gentse Kanaalzone ook deel uit van de doelzones. Ook het 'lokaal luchtkwaliteitsplan Gent' haalt naast de hierboven geformuleerde actieplannen en wettelijke definities tevens eigen, specifieke doelstellingen aan. Fijn stof (en de reductie daarvan) staat dus zowel op Gentse, Vlaamse als Europese politiek hoog op de agenda. De noodzakelijke reducties van fijn stof kan enkel tot stand komen indien er tevens concrete, structurele acties worden ondernomen om deze emissies te voorkomen, en om op die manier niet enkel een verbetering van de gezondheid te bekomen, maar tevens te voldoen aan de wettelijk opgelegde voorwaarden.

Vanuit gezondheidsoogpunt zou het dan ook absoluut niet correct zijn om voor de vergunningsaanvraag van een dergelijke installatie gunstig advies te geven. Het lijkt ons niet opportuun om de vergunning toe te staan voor een bedrijf dat nog eens extra 26,5 ton stof per jaar in de omgevingslucht in de Gentse Kanaalzone stoot.

BESLUIT:

Toezicht Volksgezondheid geeft **PRINCIPIEEL ONGUNSTIG ADVIES** voor de geplande elektriciteitscentrale, omdat de activiteiten gezondheidskundig en milieuhygiënisch niet verenigbaar zijn met de omgeving. De inplanting van een dergelijke inrichting in een reeds zwaar belast gebied is gezondheidskundig niet verantwoord.

Tim DE WINTER
Medisch milieudeskundige

Stefan ACKE
Milieugezondheidskundige